

Sygn. akt I C 897/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Sławomir Urbaniak**

Protokolant: **Krzysztof Musiał**

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2015r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P.

przeciwko J. Ż.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej.

Sygn. akt I C 897/13

UZASADNIENIE

Powód M. P. w pozwie wniesionym w dniu 20.06.2013 r. domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do niego czynności prawnej w postaci darowizny nieruchomości położonej przy ul. (...) we W., dokonanej w dniu 20.06.2008 r. przed notariuszem K. L. pomiędzy pozwaną - J. Ż. (obdarowaną) dłużnikiem - D. Ż. (darczyńcą). Wskazał, że przedmiotowa umowa dokonana została z pokrzywdzeniem powoda, któremu na mocy prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 30.09.2004 r., wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt I Nc 415/04, przysługiwała należność w wysokości 161.564,11 zł od dłużnika D. Ż.. Powód wyjaśnił dalej, że w orzeczeniu tym Sąd nakazał, aby dłużnik D. Ż. zapłacił zasądzoną kwotę 161.564,11 zł na rzecz I. P. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5.06.2004 r. Zasądzona należność nie została zaspokojona przez dłużnika D. Ż. dobrowolnie, a I. P., w drodze umowy cesji, przeniosła uprawnienia do wierzytelności na rzecz S. K., który wszedł tym samym we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela. W dniu 2.09.2005 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym nadał prawomocnemu nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności na rzecz nowego wierzyciela - S. K. (sygn. akt sprawy I Co 239/05). Skutkiem powyższego stało się wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi D. Ż., prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej T. K. (1) (sygn. akt III KM 238/07), obejmującego również nieruchomość położoną przy ul. (...) we W., objętą wspólnością małżeńską dłużnika i pozwanej. Ostatecznie 24.11.2009 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na podstawie art. 824 § 1 pkt. 3 kpc. Niemożność skutecznej egzekucji wynikała z czynności podjętych przez dłużnika, albowiem dnia 13.12.2007 r. pomiędzy małżonkami D. a J. Ż. została zawarta umowa rozdzielenia majątkowej, a następnie 20.06.2008 r. D. Ż. darował swojej małżonce J. Ż. przysługujące mu prawo własności udziału w nieruchomości przy ul. (...) we W.. W ten sposób dłużnik pozostał bez jakiegokolwiek majątku, z którego mógłby zostać zaspokojony ówczesny wierzyciel.

Z uwagi na bezskuteczność podejmowanych działań egzekucyjnych doszło do kolejnej cesji wierzytelności. Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 15.02.2011 r. zawartej w W. wierzytelność, jaką miał wobec dłużnika S. K. została przelana na nowego wierzyciela - powoda M. P.. Powód nie zaspokoił przysługującej mu wierzytelności a postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi okazało się bezskuteczne.

W odpowiedzi na pozew pozwana J. Ż. wniosła o oddalenie powództwa w całości. W pierwszej kolejności podniosła zarzut przedawnienia roszczenia. Wskazała, że zaskarżonej czynności pozwana dokonała w dniu 20.06.2008 r., a powód wniósł pozew w dniu 21.06.2013 r.- jak to wynika z prezentaty biura podawczego, co oznacza, że w dniu wytoczenia powództwa upłynął już termin pięciu lat od dnia dokonania skarżonej czynności w którym to terminie możliwe jest skuteczne dochodzenie, zgodnie z art. 534 k.c., roszczeń o uznanie danej czynności prawnej za bezskuteczną.

Ponadto pozwana zaprzeczyła twierdzeniom pozwu, że czynność darowizny była dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela. Darowizny dokonano w okresie, gdy w księdze wieczystej widniała wzmianka o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości, co opisane zostało też w akcie darowizny. Tym samym gdyby wierzyciel chciał przeprowadzić egzekucję nic nie stało temu na przeszkodzie, uprawniał go do tego art. 930 k.p.c. Przepis ten określa skutki zajęcia (wszczęć egzekucji z nieruchomości) i stanowi, iż rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu nie wpływa na dalsze postępowanie, co oznacza, że egzekucję prowadzi się tak, jak gdyby zbycie nieruchomości nie nastąpiło. Wierzyciel nie wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności na pozwaną, konsekwencją czego było umorzenie postępowania egzekucyjnego w oparciu o art. 823 k.p.c. Pozwana dokonała czynności prawnej z pełną świadomością co do faktu, że toczyło się postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi – jej małżonkowi. Wykreślenie ostrzeżenia o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości było skutkiem zaniechania wierzyciela a nie działanie dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzyciela

Ustosunkowując się do twierdzeń pozwanej zawartych w odpowiedzi na pozew powód podtrzymał dotychczasowe twierdzenia. Dodał, że pozew został nadany listem poleconym w dniu 20.06.2013r. w placówce pocztowej, a zatem z zachowaniem przewidzianego terminu liczonego od dnia zawarcia tej umowy w dniu 20.06.2008r. Dodał również, że powoływanie się na przepis art. 930 kpc, który w ocenie pozwanej miał obligować ówczesnego wierzyciela do wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli na małżonka oraz wskazywanie, że brak tego wniosku miałby uniemożliwiać powoływanie się na dokonanie czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela uznać należy za niezasadne. Zdaniem powoda to wierzyciel decyduje o sposobie prowadzenia egzekucji i wnioskach składanych w trakcie postępowania, a wszelkie podejmowane czynności są dobrowolne. Brak jest jakichkolwiek przepisów nakładających na wierzyciela obowiązek określonego działania, którego brak powodowałaby negatywne konsekwencje w zakresie skuteczności skargi z art. 527 kc.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. P. była niegdyś klientką D. Ż., który w latach 2003-2004 jako adwokat prowadził w ramach kancelarii kilka jej spraw. W jednej z tych spraw I. P. zarzucała, że zaniechanie pełnomocnika D. Ż. spowodowało powstanie szkody w jej mieniu. Na tej podstawie wniosła o wydanie nakazu zapłaty. W dniu 30.09.2004r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym w sprawie o sygn. akt I Nc 415/04 w postępowaniu nakazowym na skutek pozwu wniesionego w dniu 23.06.2004r. przez I. P. wydał nakaz zapłaty, w którym nakazał, aby dłużnik D. Ż. zapłacił kwotę 161.564,11 zł na rzecz I. P. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5.06.2004 r.

D. Ż. nie zaskarżył tego nakazu zapłaty, który uprawomocnił się w ustawowym terminie.

Dowód: nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 30.09.2004 r. (I Nc 415/04, k. 14, zeznania I. P. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 05:22- 22:45, zeznania D. Ż. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 22:45 -37:38.

Zasądzona w nakazie zapłaty kwota nie została zaspokojona dobrowolnie przez dłużnika D. Ż..

I. P. nie realizowała egzekucji za pośrednictwem komornika z majątku dłużnika D. Ż..

I. P. w drodze cesji przeniosła w/w wierzytelność na S. K. za kwotę 10.000 zł.

Dowód zeznania I. P. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 05:22- 22:45, zeznania S. K. e-protokół z dnia 24.06.2014r. 02:03- 10:45, zeznania D. Ż. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 22:45 -37:38.

W dniu 2.09.2005 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym pod sygnaturą akt I Co 239/05 nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 30.09.2004 r. wydanemu przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie INc 415/04 na rzecz nowego wierzyciela S. K., na którego przeszło uprawnienie wierzyciela I. P..

Dowód: prawomocne postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dn. 2.09.2005 r. (sygn. akt: I Co 239/05), k. 13.

Dłużnik D. Ż. wraz z małżonką J. Ż. był współwłaścicielem, w ramach małżeńskiej wspólności majątkowej, nieruchomości składającej się z zabudowanej działki gruntu o obszarze 0.0458 ha położonej przy ul. (...) we W..

Wierzyciel S. K. skierował w 2005r. egzekucję do majątku dłużnika, w tym do nieruchomości dłużnika położonej przy ul. (...) we W.. Postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. KM 238/07 prowadzone było (po przekazaniu zgodnie z właściwością) przez T. K. (1). W toku postępowania dokonano w księdze wieczystej nieruchomości położonej przy ul. (...) we W. o nr (...), wpisu ostrzeżenia o toczącej się egzekucji z nieruchomości. Ustalono też, że nieruchomość stanowi wspólność małżeńską dłużnika i jego żony J. Ż., a tym samym kontynuowanie egzekucji możliwie będzie po przedłożeniu klauzuli wykonalności nadanej także przeciwko małżonce dłużnika, o czym został powiadomiony pełnomocnik wierzyciela S. K..

Postanowieniem z dnia 18.09.2007 r. komornik prowadzący sprawę stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na podstawie art. 823 kpc co do nieruchomości przy ul. (...), we W. albowiem wierzyciel nie dokonał w ciągu roku czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, tj. nie uzyskał klauzuli przeciwko małżonkowi dłużnika umożliwiającej prowadzenie dalszej egzekucji z nieruchomości.

Postanowieniem Komornika Sądowego T. K. z dnia 24.11.2009 r. postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi D. Ż. zostało umorzone w całości na podstawie art. 824 par. 1 pkt 3 kpc. Egzekucja była bezskuteczna .

Dowód: postanowienie komornika Sądowego T. K. z dnia 24.11.2009r. k. 16-17., Dokumenty w aktach komorniczych VI Km 2528/05 i II Km 238/12007

Dłużnik D. Ż. od roku 2004 nie prowadzi już działalności gospodarczej w formie kancelarii prawnej. Został zawieszony w pełnieniu obowiązków adwokata. Miał w tym czasie liczne zobowiązania finansowe. Przeciwko dłużnikowi były prowadzone różne postępowania egzekucyjne z czego częściowe należności zostały przez dłużnika zapłacone. W latach 2001- 20002 r. kiedy to zaczął mieć problemy finansowe spłacił zadłużenie w granicach 500.000 – 600.000 zł, a od 2005r. spłacił około 200.000 zł Aktualnie pozostało dłużnikowi do spłacenia około 500.000 zł i prowadzi spłatę kilku wierzycieli na bieżąco.

Ponieważ dłużnik D. Ż. w tym czasie nie wykonywał zawodu i nie miał zdolności kredytowej to jego małżonka - pozwana J. Ż. zaciągała kredyty bankowe. Pozwana do roku 2007 przekazała dłużnikowi kwotę 170.000zł na zaspokojenie jego wierzycieli.

Dowód: zeznania D. Ż. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 22:45 -37:38, przesłuchanie pozwanej J. Ż. e-protokół z dnia 25.09.2014r. 07:25- 24:18.

W dniu 13.12.2007 r. pomiędzy małżonkami D. i J. Ż. została ustanowiona rozdzielność majątkowa a następnie w dniu 20.06.2008r. D. Ż. darował na rzecz swojej małżonki J. Ż. przysługujący mu udział we współwłasności nieruchomości znajdującej się we W. przy ul. (...). Stosowana wzmianka o wpisie w księdze wieczystej ostrzeżenia o prowadzonej egzekucji znalazła się w akcie darowizny. W tej umowie pozwana pouczona została przez notariusza o treści art. 527

do 534 kc. W chwili dokonania darowizny wartość nieruchomości przy ul. (...) zamykała się kwotą około 150 000 zł, gdyż na działce trwała budowa domu.

Dowód: odpis z księgi wieczystej KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków, IV Wydział Ksiąg Wieczystych, k. 18-25, zupełny aktu małżeństwa z dn. 22.09.1984 r. k. małżeńska umowa o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej z dn. 13.12.2007 r.; k. 31–32, umowa darowizny z dnia 20.06.2008r. Nr rep (...) r.)k. 109-111, zeznania D. Ż.e-protokół z dnia 15.04.2014r. 22:45 -37:38, przesłuchanie pozwanej J. Ż.e-protokół z dnia 25.09.2014r. 07:25- 24:18.

Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej i przeniesienie własności nieruchomości w całości na pozwaną skutkowało możliwością uzyskania przez pozwaną kolejnego kredytu a w dalszej kolejności konsolidacji wcześniej zaciągniętych kredytów. W styczniu 2008 r. pozwana uzyskała kredyt w kwocie 100.000zł. i z tej kwoty przekazała dłużnikowi sumę 90.000 zł na spłatę jego długów.

Obecne obciążenie nieruchomości to kwota 280.000 skonsolidowanych kredytów zaciągniętych przez pozwaną J. Ż..

Dowód: wyciągi bankowe k. 163, oświadczenie o dokonanej zapłacie wraz z potwierdzeniem wpłaty k. 164 – 168, dyspozycja uruchomienia kredytu k. 169-174, umowa o kredyt konsolidacyjny k. 175178, zeznania D. Ż. e-protokół z dnia 15.04.2014r. 22:45 -37:38, przesłuchanie pozwanej J. Ż. e-protokół z dnia 25.09.2014r. 07:25- 24:18, odpis z księgi wieczystej KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków, IV Wydział Ksiąg Wieczystych, k. 18-25.

Wierzyciel S. K. w dniu 15.02.2011 r. zbył na drodze cesji wierzytelność wynikającą z prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 30.09.2004 r., wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym, w sprawie o sygn. akt I Nc 415/04, na rzecz M. P..

Powód M. P. wystąpił do Sądu Okręgowego we Wrocławiu o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu obejmującego nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym pod sygn. akt I Nc 415/04.

W dniu 21.03.2011r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie o sygnaturze akt I Co 60/11 nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz powoda, a następnie postanowieniem z dnia 14.09.2011r, w sprawie I Co 143/11 Sąd nadał klauzulę wykonalności również przeciwko małżonce dłużnika J. Ż. z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku wspólnego dłużników.

Dowód: postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wydział I Cywilny z dnia 21 marca 2011 r. (sygn. akt: I Co 60/11) i postanowieniem z dnia 14.09.,2011r, w sprawie I Co 143/11 k. 14-15, przesłuchanie powoda M. P. e-protokół z dnia 25.09.2014r. 01:09- 07:17 zeznania S. K. e-protokół z dnia 24.06.2014r. 02:03- 10:45.

Powód wszczął postępowanie egzekucyjne prowadzone przez T. K. (1) pod sygn. KM 1850/20011 w celu wyegzekwowania należności w wysokości 161.546,11zł wraz z ustawowymi odsetkami, które na dzień 4.08.2011 r. wynosiły 142.353,78zł.

W toku egzekucji nie został ustalony żaden majątek stanowiący składnik majątkowy objęty małżeńską wspólnością ustawową, którego wartość umożliwiłaby zaspokojenie dochodzonego roszczenia; niemożność skierowania egzekucji do nieruchomości przy ul. (...) czyniła egzekucję bezskuteczną.

Dowód: akta komornicze sprawy Km 1850/2011.

Powód złożył zawiadomienie o popełnieniu przez D. Ż. przestępstwa z art. 300§1kk polegającego na utrudnianiu zaspokojenia wierzycieli w sytuacji zagrożenia niewypłacalnością dłużnika D. Ż. poprzez dokonanie darowizny części majątku wspólnego pomiędzy małżonkami, czym działano na szkodę M. P.. Postanowieniem z dnia 23.12.2011 r. śledztwo w tej sprawie zostało umorzone wobec braku wniosku o ściganie pochodzące od osoby uprawnionej.

Ustalono, że M. P. w chwili dokonania darowizny nieruchomości nie był wierzycielem podejrzanego dłużnika zatem działania szkodzące dłużnika nie mogły być w niego wymierzone.

Dowód: postanowienie z dnia 23.12.2011 r., k. 120-127.

Sąd zważył, co następuje:

Powód M. P. dochodził uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny zawartej dnia 20.06.2008 r. dotyczącej nieruchomości położonej przy ul. (...) we W., dokonanej pomiędzy pozwaną - J. Ż. a dłużnikiem - D. Ż.. Wskazał, że czynność przeniesienia własności nieruchomości dokonana została w celu pokrzywdzenia wierzyciela i uniemożliwia mu zaspokojenie jego wierzytelności. Powołując się na przepisy art. 527 i nast. kc wskazywał, że zostały spełnione wszystkie przesłanki, od których ustawodawca uzależnia skuteczność skargi paulińskiej i w związku z tym żądanie jest uzasadnione.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wskazywała, że przesłanki te nie zostały spełnione, albowiem brak jest po stronie dłużnika przesłanki działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Podniosła również zarzut przedawnienia wskazując, że termin do wniesienia skargi względem zaskarżonej czynności z dnia 20.06.2008r. określony w treści art. 534 k.c. upłynął z dniem 19.06.2013r.

Na wstępie odnieść się należy, do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia, którego uwzględnienie skutkowało by brakiem konieczności analizy pozostałych zagadnień podniesionych w pozwie i odpowiedzi na pozew. W istocie nb. mieliśmy tu do czynienia z zarzutem upływu terminu zawitego powodującego wygaśnięcie roszczeń, nie zaś terminu przedawnienia, niemniej zdaniem Sądu powództwo wniesione w dniu 20.06.2013 r. wytoczone zostało w ostatnim dniu terminu, wynikającego z art. 534 k.c.. Data wniesienia powództwa wynika z daty nadania w placówce pocztowej (co jest równoznaczne ze złożeniem pisma do sądu -art. 165 par. 2 kpc). Zgodnie natomiast z art. 112 zd. 2 kc, termin oznaczony w tygodniach, miesiącach i latach kończy się z upływem dnia, którego nazwa lub data odpowiada początkowemu dniowi terminu. Zatem 5 letni termin zaskarżenia czynności prawnej zdziałanej w dniu 20.06.2008 r. upływał z końcem 20.06.2013r.

Przechodząc do pozostałych zagadnień istotnych dla rozstrzygnięcia tej sprawy stwierdzić należy, że w ocenie Sądu, że nie wszystkie przesłanki roszczenia ze skargi paulińskiej zostały spełnione, w związku z czym roszczenie powoda nie mogło zostać uwzględnione. .

Zgodnie z treścią przywołanego przepisu art. 527 kc przesłankami od których ustawodawca uzależnia zasadność roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną są: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Wskazane powyżej przesłanki spełnione być muszą łącznie.

Poza sporem było, że powodowi przysługuje wobec dłużnika D. Ż. wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym, której egzekucja okazała się bezskuteczna z uwagi na brak majątku, z którego można by ją prowadzić. Stan niewypłacalności dłużnika istnieje zatem niewątpliwie. Kwestię wypłacalności dłużnika należy badać według stanu istniejącego w momencie wystąpienia przez wierzyciela z żądaniem udzielenia ochrony jego wierzytelności, a nie według stanu z daty dokonania czynności. Stan pokrzywdzenia ocenia się na dzień orzekania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/2000; z dnia 22.03.2001 r., V CKN 280/2000, z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/2003). W orzecznictwie sformułowano ogólną tezę, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/2000; z dnia 29.06.2004 r. II CK 367/2003). Niewypłacalność dłużnika w chwili obecnej nie budzi wątpliwości. Przesłuchany w charakterze świadka dłużnik nie wskazał bowiem jakiegokolwiek majątku, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić, zaś postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do ściągnięcia nawet części należności. Zatem przyjąć trzeba, że umowa zawarta przez pozwaną z dłużnikiem była czynnością prowadzącą do pokrzywdzenia powoda. Brak pokrzywdzenia wierzyciela

czynnością rozporządzającą składnikiem majątku dłużnika zachodziłby tylko wtedy, gdy niezależnie od tego czy dłużnik dokonałby tej czynności czy też nie, wierzyciel i tak nie mógłby uzyskać zaspokojenia swojej wierzytelności. Powód natomiast wykazał, że miał możliwość zaspokojenia się z tego majątku dłużnika, który został darowany pozwanej.

Co do zasady przyjąć też należy, że na skutek dokonania zaskarżonej czynności z dnia 20.06.2008 r., w postaci darowizny połowy udziałów w nieruchomości położonej przy ul. (...) we W., pozwana uzyskała korzyść majątkową. Korzyścią majątkową uzyskaną bezpłatnie w rozumieniu art. 528 k.c. jest każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego (por. P. Machnikowski (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2011, str. 972).

Wykazane zatem zostały przez powoda dwie z przesłanek warunkujących uwzględnienie jego powództwa, a mianowicie dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli oraz uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej w wyniku dokonania tej czynności. Podkreślić przy tym trzeba, że przesłanki te mają charakter obiektywny, natomiast przedmiotem dwóch pozostałych przesłanek są okoliczności o charakterze subiektywnym. Dotyczy to istnienia po stronie dłużnika świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli oraz istnienia po stronie osoby trzeciej wiedza lub co najmniej możliwość jej uzyskania przy zachowaniu należytej staranności co do działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W ocenie Sądu te kolejne subiektywne przesłanki skutecznego dochodzenia powództwa ze skargi paulińskiej nie zostały wykazane przez powoda.

Taką właśnie przesłanką skargi była „świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela”, czyli zdawanie sobie sprawy, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Jednakże, jak zaznaczył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28.03.2003r. IV CKN 1965/00 LEX nr 146428 w świetle art. 527 i 530 k.c. zachodzą istotne różnice w sytuacji, gdy uznania za bezskuteczną dochodzi wierzyciel, który był wierzycielem w chwili dokonywania tej czynności i wierzyciel przyszły. W pierwszym przypadku, wystarczy, że dłużnik działał tylko ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, w drugim natomiast przepis art. 530 k.c. wymaga, aby dłużnik, dokonując czynności, działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela. W komentowanym przepisie przesłanka podmiotowa po stronie dłużnika uległa zaostrzeniu. Nie wystarczy już sama świadomość dłużnika możliwości pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, lecz niezbędnym jest, by dłużnik działał w takim zamiarze. To z kolei oznacza wykazanie następujących okoliczności ze sfery psychiki dłużnika: w chwili dokonywania czynności dłużnik liczył się z tym, że w związku ze swoją działalnością może mieć innych wierzycieli w przyszłości; dłużnik zdaje sobie sprawę ze skutków czynności dla swego majątku; dokonując czynności, działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli – przy czym chodzi tu o zamiar bezpośredni i wyłączny, co oznacza, że jedynym celem dokonania czynności było spowodowanie niewypłacalności (zob. P. Machnikowski (w:) Kodeks..., s. 951). W piśmiennictwie zwraca się także uwagę na wymóg zaistnienia po stronie dłużnika winy umyślnej – dłużnik, uświadamiając sobie możliwość powstania w przyszłości zobowiązań, działać musi z zamiarem bezpośrednim, w celu pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli (W. Popiołek (w:) Kodeks..., t. II, s. 218). Kładzie się również akcent na konieczność wystąpienia „celu pokrzywdzenia” przyszłych wierzycieli czynnością prawną dokonaną przez dłużnika (B. Łubkowski (w:) Kodeks..., s. 1249). Wreszcie wskazuje się, że dłużnik musi działać w zamiarze pokrzywdzenia (dolus directus), a nie tylko godzić się na skutek w postaci pokrzywdzenia (dolus eventualis). Jednocześnie podkreśla się konieczność uwzględnienia okoliczności, że powstanie zobowiązania nie zawsze jest pewne. Stąd do zaskarżenia wystarczy wykazanie działania dłużnika w celu pokrzywdzenia swoich ewentualnych wierzycieli. Dodatkowo podnosi się, że łatwe jest kryterium oceny postawy dłużnika: jeśli podejmując czynność prawną miał na względzie jakiś inny cel poza pokrzywdzeniem wierzycieli, wówczas zaskarżenie nie będzie usprawiedliwione. Jeśli natomiast przy podejmowaniu czynności jedynym celem było pokrzywdzenie wierzycieli przyszłych – wówczas skarga pauliańska odniesie skutek (zob. M. Pyziak-Szafnicka (w:) System..., t. 6, s. 1263 i cyt. tam autorzy; por. także D. Milanowska, Skarga pauliańska..., s. 13).

Ustalony stan faktyczny nie daje podstaw do twierdzenia, iż rzeczywistą przyczyną zawarcia zakwestionowanej umowy z dnia 20.06.2008 r. był zamiar pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela. Stan świadomości działania dłużnika

ocenia się w dacie dokonania zaskarżonej czynności prawnej. Pierwsi wierzyciele dłużnika I. P. i S. K. zaniechali prowadzenia egzekucji z nieruchomości chociaż nic nie stało temu na przeszkodzie. Przez okres od 2004 r. do dnia czynności prawnej w dniu 20.06.2008r. (jak i później właściwie do roku 2011) nie realizowali w stosunku do dłużnika żadnych skutecznych czynności egzekucyjnych. I. P. w ogóle nie wszczęła postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika, choć jak zeznała wiedziała o tym, że dłużnik jest właścicielem nieruchomości i posiada polisę ubezpieczeniową. Sąd dał wiarę zeznaniom dłużnika D. Ż. o zapewnieniach I. P., że nie będzie prowadziła egzekucji z przysługującej jej wierzytelności. Sama świadek I. P. nie wskazała powodu, dla którego nie wszczęła egzekucji zasądzonej na jej rzecz kwoty. Natomiast determinacja, z jaką dochodziła kwoty poniżej 1.000 zł udzielonej dłużnikowi pożyczki w kontekście całkowitej bezczynności w stosunku do dochodzenia sumy zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 20.09.2004.r potwierdza jedynie, że nie miała ona zamiaru egzekwować tej wierzytelności.

W przeświadczeniu o tym, że wierzytelność wynikająca z nakazu zapłaty z dnia 30.09.2004 r. (I Nc 415/04), nie będzie egzekwowana, a w szczególności, że nie będzie prowadzona egzekucja z nieruchomości utrzymywał dłużnika kolejny wierzyciel S. K., zresztą bliski współpracownik I. P., na którego przeszła w drodze cesji ta wierzytelność. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wierzytelność została sprzedana za kwotę 10.000zł Co prawda wierzyciel ten wszczął postępowanie egzekucyjne ale na skutek własnych zaniechań nie było ono skuteczne. Pomimo wezwania go do przedłożenia postanowienia o nadaniu klauzuli na małżonkę dłużnika w celu kontynuacji egzekucji z nieruchomości i możliwości zaspokojenia się z majątku wspólnego, który obejmował tę nieruchomość, nie złożył w określonym z góry terminie roku wymaganych dokumentów, czym doprowadził do umorzenia tej egzekucji z nieruchomości na mocy postanowienia komornika z dnia 18.09.2007 r.(k. 13 - akta KM 238/2007). Wierzyciel korzystał z profesjonalnej pomocy i miał pełną świadomość konsekwencji swojego zaniechania.

Dokonanie zaskarżonej czynności prawnej nastąpiło dopiero po uprawomocnieniu się tego postanowienia o umorzeniu egzekucji z nieruchomości z dnia 18.09.2007 r. Jak wynika z przedłożonych dokumentów małżonkowie zawarli umowę o rozdzielności majątkowej dopiero 13.12.2007 r., a do przeniesienia w formie darowizny prawa własności tej nieruchomości w całości na pozwaną doszło 20.06.2008 r. stąd trudno jest przypisać dłużnikowi działanie na szkodę wierzyciela.

Istotne jest też to, że darowizny dokonano w okresie, gdy w księdze wieczystej widniała wzmianka o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości, co opisane zostało też w akcie darowizny. Tym samym gdyby wierzyciel chciał przeprowadzić egzekucję, już po dokonaniu zaskarżonej czynności prawnej, nic nie stało temu na przeszkodzie, uprawniał go do tego art. 930 k.p.c. Przepis ten określa skutki zajęcia (wszczęcie egzekucji z nieruchomości) i stanowi, iż rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu nie wpływa na dalsze postępowanie, co oznacza, że egzekucję prowadzi się tak, jak gdyby zbycie nieruchomości nie nastąpiło.

W kontekście ujawnionych dowodów zwłaszcza co do zaniechań po stronie wierzycieli w zakresie prowadzenia czynności egzekucyjnych wobec dłużnika trudno uznać, że działania dłużnika D. Ż. skierowane były na szkodę wierzyciela, i to zarówno ówczesnego jak i przyszłego. Jeżeli po 4 latach istnienia tytułu wykonawczego żaden z wierzycieli nie podjął czynności egzekucyjnych z nieruchomości, nawet dobrowolnie z nich rezygnując, trudno twierdzić, że dokonanie darowizny było działaniem dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Nie można zatem przyjąć, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia powoda jako przyszłego wierzyciela.

Analizy zamiaru dłużnika nie można także dokonywać w oderwaniu od sytuacji majątkowej tak samego dłużnika jaki i pozwanej. Ocena tych okoliczności prowadzi do wniosku, że istniał inny cel dokonania zaskarżonej czynności aniżeli pokrzywdzenie wierzyciela, a mianowicie zaskarżona czynność prawna została dokonana w celu umożliwienia dalszego kredytowania pozwanej J. Ż. w celu spłaty zobowiązań dłużnika. Jak wynika bowiem ze spójnych zeznań dłużnika D. Ż. i pozwanej J. Ż., którym Sąd dał wiarę, wysokość obciążeń kredytowych dłużnika D. Ż. była tak wysoka, że dalsze kredytowanie przez małżonkę J. Ż., która w owym czasie jako jedyna miała zdolność kredytową, nie było możliwe. Dopiero dokonanie zaskarżonej czynności prawnej, a wcześniej ustanowienie rozdzielczości majątkowej zapewniło możliwość ubiegania się o dalsze kredyty bankowe. Z zeznań tych osób, potwierdzonych zeznaniami dłużnika i przedłożonymi dokumentami bankowymi jak i odpisem z księgi wieczystej wynika, że konsekwencją działania

pozwanej była możliwość uzyskania już w styczniu 2008r. kolejnego kredytu służącego do zaspokajania zaległych zobowiązań dłużnika, a następnie kredytu konsolidacyjnego. I istotnie zarówno przed dokonaniem zaskarżonej czynności prawnej jak i po wiele z zobowiązań dłużnika zostało uregulowanych.

Reasumując, w świetle przedstawionych rozważań brak jest dostatecznych podstaw dla przypisania dłużnikowi - przy zawieraniu umowy darowizny z dnia 20.06.2008 r. zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli, w szczególności powoda, co w konkluzji nakazuje przyjąć, że powód nie wykazał przesłanek skutkujących uwzględnieniem żądania pozwu.

Z tych wszystkich względów powództwo nie zostało uwzględnione, o czym Sąd orzekł w pkt I wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc i nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej, mając na uwadze, że o wyniku procesu przesądziła szczegółowa analiza przesłanek subiektywnych skargi paulińskiej, po przeprowadzenia całego postępowania dowodowego. W chwili wniesienia pozwu w oparciu o dostępny materiał dokumentacyjny powód mógł pozostawać w uzasadnionym przekonaniu o słuszności dochodzonych roszczeń.